GRAN ANGULAR

Insuportable pesantor del deute

L'hora de la veritat dels venciments de deute dels bancs serà el 2013, quan hauran de renovar el 60% dels compromisos

JORDI GARRIGA
BARCELONA

Amb resultats trimestrals negatius, com els de Banc Sabadell i Banc Santander, el director general d'aquesta última entitat afirmant que "l'economia no s'arregla amb més crèdit", i La Caixa anunciant que aquest 2012 viurà l'episodi més cru de la crisi, queda clar que la banca no surt de la seva depressió particular en la recessió general i que planen seriosos dubtes sobre si podran satisfer les seves obligacions amb el deute contret aquests anys, tot i el procés de despalanquejament en què s'han embarcat.

Un corrent d'opinió vol que es mantingui la calma, amb l'evidència que, tot i que el deute prioritari bancari espanyol, sense incloure repos, és respecte al PIB el més gran de la zona euro, amb un 54%, creu que el sector no arribarà a una situació de quasi col·lapse, atès que el 60% dels seus venciments de deute es produeixen a partir del 2013, data en què previsiblement l'economia s'haurà tornat a enlairar i no hauria de ser complicat refinançar el deute. Enguany, un 15% del deute ha de ser refinançat, uns 97.506 milions d'euros.

LA CONFIANÇA. Com assenyala Anton Gasol, membre de l'executiva del Col·legi d'Economistes de Catalunya, "tot plegat és una qüestió de confiança, i els mercats financers te la renoven segons l'evolució econòmica del país". En tot cas, assenyala el fet que el nostre sector bancari és evidentment fràgil, en dependre en un 50% del mercat majorista per al seu endeutament. Gasol adverteix que el compliment dels rigorosos requisits del 9% en *core capital* i capital principal "per si sols no garanteixen pas que es puguin afrontar còmodament els venciments, ara que el negoci sembla instal·lat en una fase anorèctica per a una bona colla d'anys".

Quant a la morositat, un altre condicionant no menys important de cara a la data del 2013, si bé "la vinculada a l'immobiliari ja ha rebut provisions, cosa que permetria mobilitzar estalvi, no passa el mateix amb el crèdit amb garantia empresarial, més problemàtic a l'hora de dotar-lo i que té un diferiment en el temps respecte de l'altra". Un pervers cercle viciós enllaça deute sobirà i el risc de les emissions de les entitats bancàries: si el risc sobirà empitjora, més car resulta el finançament per a les entitats financeres, i si hom dubta de la solvència del sistema financer, pateix el risc sobirà. Per a Gasol, "si el que es vol és tenir garantia que es cobrarà el deute sobirà, no es poden fixar uns interessos desorbitats, que dificulten el pagament i duen a una espiral que es clou amb una quitació".

L'economista Raül Martínez, de l'Institut d'Estudis Financers (IEF), pensa que satisfer els compromisos del 2013 dependrà "de les condicions que es donin en aquell moment": "Ara mateix veiem que només grans entitats com el BBVA, Santander i La Caixa poden anar al mercat del deute, mentre que per a les altres està tancat i barrat". I considera que hi podria haver un escenari realment dur, el 2013: "Alguna entitat pot tornar al mercat majorista, sí, però a quin tipus? I la resta, què fan, si se'ls segueixen tancant les portes? Alguns bancs hauran de vendre actiu, el més líquid, bons sobirans i immobiliari, a descomptes difícils d'acceptar, o emetre accions, participacions, accions preferents o deute subordinat". El mercat seguirà estant en una situació d'alerta "mentre es mantingui la incògnita de la qualitat dels actius dels bancs i això no es compensi amb una forta reactivació econòmica que arrossegui". Al seu parer, l'actual fase de fusions del sistema financer espanyol no és garantia per arribar en una posició folgada al 2013, ja que "si una entitat té actius dolents i es fusiona amb una altra, tornen a aparèixer al balanç".

Jesús Palau, professor de finances d'Esade, creu: "Encara s'ha de veure si el mercat del crèdit s'obrirà, si tenim en compte que hi ha un problema molt gros amb la qualitat dels actius. És previsible que els bancs tinguin un problema per renovar el deute, perquè els beneficis que estan obtenint no donen per a tant".

Alguns bancs s'escuden amb el fet que són víctimes indirectes dels atacs que sofreix el deute sobirà. Per a Palau "és justament al revés": "Si un banc no paga, o el BCE o l'Estat li deixaran els diners, i el mercat això ho sap". No estem parlant d'un problema particular de la banca espanyola, sinó d'un mal que concerneix el sector global, ja que els creditors dels bancs espanyols són entitats d'Alemanya, França o Holanda. Palau preveu que el BCE segueixi subministrant liquiditat d'aquí al 2013, "amb el perill que això només serveixi per pagar els que especulen amb bons".

Els experts destaquen que els mercats recelen de la qualitat dels actius dels bancs

Eliseu Santandreu, responsable de l'àrea d'economia del Centre Metal·lúrgic de Sabadell, creu que "si el volum del deute es concentra en un 60% el 2013, els bancs no haurien de tenir problemes amb els venciments, ja que ara no estan donant crèdit i poden fer emissions, tot i que a uns tipus molt cars". Tanmateix, no es pot perdre de vista "el perill que representen els interessos": "Només dues entitats, Santander i BBVA, han de pagar 8.000 milions en interessos, que necessàriament afecta el compte de pèrdues i guanys". D'aquí al 2013, el sector bancari espanyol haurà de transitar pel tall de la navalla, ja que els seus fonaments, liquiditat i rendiment, trontollen, segons Santandreu: "La liquiditat que hi ha és justa, i s'han d'endeutar per pagar deute, ara que baixen els beneficis. Un peix que es mossega la cua".

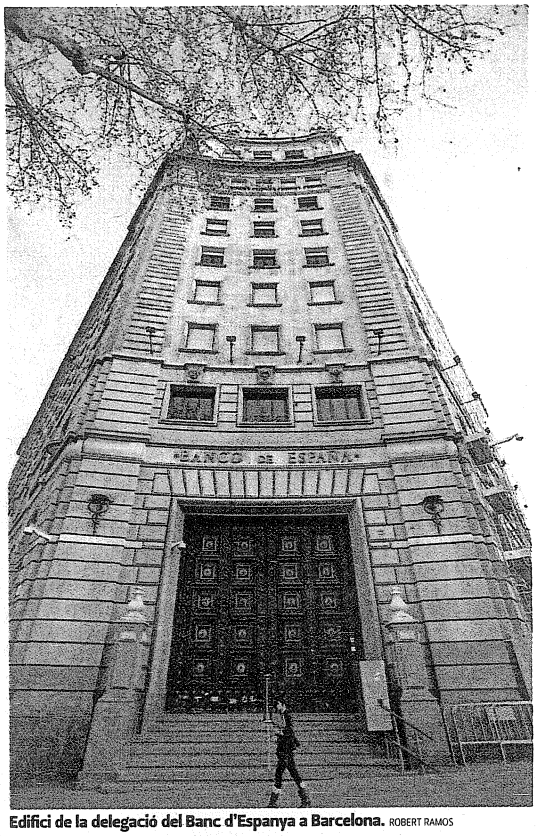

Edifici de la delegació del Banc d'Espanya a Barcelona. ROBERT RAMOS

Calendari del deute

En milers de milions d'euros. Emissions i venciemnts de deute bancari i públic el 2011, 2012 i 2013

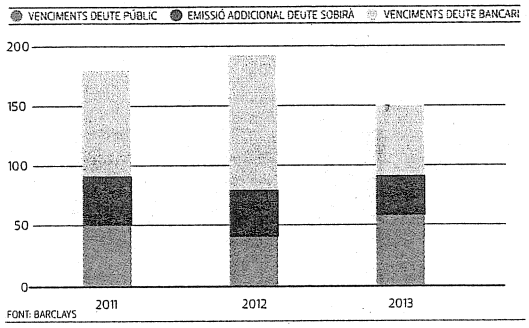

FONT: BARCLAYS

El crèdit per a la reactivació no fluirà

"Un procés de despalanquejament brutal no és sostenible per a cap economia", diu el professor Palau, que denuncia que els bancs prefereixen guanyar diners amb pràctiques de *carry trade* en què juguen amb els diferencials de tipus. Per a Eliseu Santandreu, si finalment els bancs fan front als venciments, serà "pel preu que hauran de pagar empreses i famílies, que veuran com se'ls restringeix dràsticament el crèdit". Anton Gasol, del Col·legi d'Economistes, es queixa dient: "Tota la política del govern central i el Banc d'Espanya, des del 2009, s'ha dirigit a garantir la solvència del sector financer però, precisament, per garantir la fluïdesa del crèdit, i ara resulta que això no serà així. Ens han estat enganyant". I continua: "Un cop s'ha fet desaparèixer la meitat del sector financer, les caixes, els bancs es treuen la careta i diuen que el crèdit no fluirà". Raül Martínez veu que, en un context com l'actual, "en què l'economia va malament, qui assumeix tot el pes de finançar l'actiu és l'entitat financera, i els mercats estan massa pendents de com està l'actiu en balanç".

En tot cas, com assenyala Jesús Palau, "el poc crèdit que hi pugui haver està reservat per refinançar els deutes contrets per les grans empreses".